

Посланица поводом Стогодишњице васпостављања Српске Патријаршије

ПОРФИРИЈЕ,

по милости Божјој православни Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски, са свим архијерејима сабраним на редовно годишње заседање Светог Архијерејског Сабора, упућује ову пастирску посланицу свештенству, монаштву и свим синовима и кћерима наше свете Цркве поводом прослављања стогодишњице васпостављања канонског јединства Српске Патријаршије

Са радошћу вас, драга децо духовна, поздрављамо из једног од три историјска седишта српских патријараха, из Богом благословених Сремских Карловаца, где литургијски свечано прослављамо велики јубилеј који због епидемије нисмо могли да обележимо 2020. године, стогодишњицу обнове древне Пећке Патријаршије, односно уједињења свих српских црквених области, дотад у различитим статусима и јурисдикцијама, у једну и јединствену Српску Патријаршију.

Велика је наша радост у Духу Светоме зато што, молитвено помињући наше оце који су баш у Карловцима прогласили велико дело васпостављања јединства Српске Православне Цркве, имамо на уму да смо духовни потомци

оних који су у овај део наше данашње Србије донели име Христово и организовани црквени живот још у апостолско доба. Апостол Павле у Посланици Римљанима поздравља Андроника, првог епископа античког Сирмијума, данас оближње Сремске Митровице, седишта древне епископије. У Сирмијуму, једној од четири престонице Римског Царства, у Диоклецијановим гоњењима су мученички венац задобили светитељи Божји епископ Иринеј, ђакон Димитрије, петорица каменорезаца са Фрушке Горе и многи други чија се имена налазе у именословима светих, а још више је оних чија имена нису записана, али су Богу позната. Као њихови наследници и баштиници, 1500. лета Господњег сремску епископију, сада на немањићком корену, поново успостављају изобиљем таланата од Бога благословени свети из рода Бранковића. Из дивних фрушкогорских манастира, које су подигли или обновили, из врдничког кивота светог кнеза Лазара, јазачког кивота светог цара Уроша Немањића и из крушедолских кивота светих Бранковића, никла је Карловачка митрополија, а потом и Патријаршија, која је изградила чврсто црквено устројство, али и била кључни покретач духовног и свеукупног друштвеног и културног развоја нашег народа све до победе у Великом рату.

Српска Православна Црква је, од незаконитог и насилног укидања Пећке Патријаршије 1766. године, живела подељена у митрополије и епископије у границама различитих држава, али се и у тим условима свака црквена организациона јединица старала да очува духовни и национални идентитет своје пастве, да обезбеди опстанак српског народа. То је чинила по цену највећих жртава, непрестано разгоревајући пламен наде да ће се сви православни Срби поново сабрати под омофором и пред троном српског просветитеља, светитеља Саве.

И коначно, после победе у Великом рату, по ослобођењу и стварању државе јужних Словена, 12. септембра 1920. године у Сремским Карловцима, у присуству регента Александра Карађорђевића и државних званичника, одржан је Сабор архијереја на којем је, после стотину и педесет четири године, уз литургијско јединство, које никада није ни било нарушено, васпостављено и канонско и административно јединство и свечано проглашена обновљена Пећка Патријаршија, односно Српска Православна Црква, на подручју њене историјске и канонске јурисдикције. Тако су коначно испуњене тежње многих покољења наших предака.

Данас је наша света дужност да са молитвеним трепетом поменемо све архијереје који су били непосредни преегоци у васпостављању и проглашењу

јединства Српске Православне Цркве. На првом месту је то архиепископ београдски и митрополит Србије Димитрије Павловић, потом први патријарх обновљене јединствене Српске Цркве; митрополит црногорски Митрофан Бан, који је председавао и руководио седницама; митрополит дабробосански Петар Зимоњић, потоњи у Господу прослављени свештеномученик Петар Сарајевски, митрополит сарајевски Евгеније Летица, митрополит бањалучки и бихаћки Василије Поповић, епископ пакрачки Мирон Николић, епископ темишварски Георгије Летић, епископ горњокарловачки Иларион Зеремски, епископ задарски Димитрије Бранковић, епископ бачки Иринеј Ћирић, епископ рашко-захумски Кирило Митровић, епископ будимски Георгије Зубковић, епископ зворничко-тузлански Иларион Радонић и епископ вршачки Гаврило Змејановић.

Упућујући Господу благодарне молитве за ове наше оце и молећи њих да пред Престолом небеским помињу наше покољење, данас са поносом у саборно народно памћење уписујемо тај 12. септембар 1920. године, када је у Сремским Карловцима, уз хиљаде верника окупљених из свих ослобођених и уједињених српских земаља, уз звуке звона са свих карловачких храмова и топовске салве победничке српске војске, обнародован указ о обнови Пећке Патријаршије и саборном јединству српских црквених области: Архиепископије београдске и Митрополије Србије; Архиепископије карловачке и Митрополије српске, са епископијама далматинско-истријском и бококоторском; Архиепископије цетињске и Митрополије Црне Горе, Брдâ и Приморја; затим Митрополијâ скопске, рашко-призренске, велешко-дебарске, пелагонијске, преспанско-охридске, струмичке, једног дела Митрополије воденске, Епископије пољанске; Митрополијâ Босне и Хрцеговине: дабробосанске, херцеговачке, зворничко-тузланске и бањалучко-бихаћке, уједињених у једну аутокефалну Уједињену Српску Православну Цркву.

Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве је убрзо, 28. септембра 1920. године, најугледнијег архијереја тог доба, митрополита београдског Димитрија, изабрао за првог патријарха обновљене Патријаршије, што је 20. новембра исте године потврдио и Изборни сабор. Убрзо, 19. фебруара 1922. године, Патријаршија у Константинопољу је одговарајућим црквеним актом, свеправославно прихваћеним Томосом, потврдила уједињење историјских српских црквених области као „канонско и оправдано“, а Српска Православна Црква је призната, „за стално и заувек“, као сестринска Црква свих аутокефалних Православних Цркава.

Овај велики празник јесте празник јединства и слоге, дан када је од свих

потврђена општа, свагдашња свест о јединству и континуитету наше свете Православне Цркве у историји, посебно од великог догађаја стицања аутокефалије, пре више од осам векова, од Жиче, Пећи и Карловаца до Београда. И ми данас, после стотину година, радосно објављујемо и прослављамо овај историјски догађај, било да живимо у матици, било у некој од српских или околних земаља, било у расејању, разбацани буром историјских ветрова широм шест континената.

У свим невољама, недаћама и страдањима Српска Православна Црква је делила и радости и туге васцелог српског народа, а Патријаршија српска је била и остала символ народног јединства и онда када је државно устројство и јединство бивало разбијено.

Због свега тога ми ових дана, када се сећамо подвига наших предака који су жудили за јединством, за јединство се борили и јединство Цркве остварили, озарени светлошћу Васкрсења Христовог, шаљемо архипастирски благослов свој пуноћи наше Српске Православне Цркве, историјске Патријаршије пећке и београдско-карловачке, и позивамо наш верни народ у земљи и расејању да, упркос свим искушењима, остане и истраје у заједништву, у крилу своје Мајке Цркве.

Дано у Патријаршији Српској
у Сремским Карловцима
15. маја лета Господњег 2022.

Ваши молитвеници пред Васкрслим Господом:

Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски
ПОРФИРИЈЕ

Митрополит дабробосански ХРИЗОСТОМ
Митрополит црногорско-приморски ЈОАНИКИЈЕ
Епископ сремски ВАСИЛИЈЕ
Епископ бањалучки ЈЕФРЕМ
Епископ будимски ЛУКИЈАН
Епископ банатски НИКАНОР
Епископ новиграчаничко-средњезападноамерички ЛОНГИН
Епископ канадски МИТРОФАН
Епископ бачки ИРИНЕЈ
Епископ британско-скандинавски ДОСИТЕЈ
Епископ жички ЈУСТИН

Епископ врањски ПАХОМИЈЕ
Епископ шумадијски ЈОВАН
Епископ браничевски ИГЊАТИЈЕ
Епископ зворничко-тузлански ФОТИЈЕ
Епископ милешевски АТАНАСИЈЕ
Епископ диселдорфски и немачки ГРИГОРИЈЕ
Епископ рашко-призренски ТЕОДОСИЈЕ
Епископ западноамерички МАКСИМ
Епископ горњокарловачки ГЕРАСИМ
Епископ источноамерички ИРИНЕЈ
Епископ крушевачки ДАВИД
Епископ славонски ЈОВАН
Епископ аустријско-швајцарски АНДРЕЈ
Епископ бихаћко-петровачки СЕРГИЈЕ
Епископ тимочки ИЛАРИОН
Епископ нишки АРСЕНИЈЕ
Епископ буеносајрески и јужно-централно-амерички КИРИЛО
Епископ Митрополије аустралијско-ново-зеландске СИЛУАН
Епископ далматински НИКОДИМ
Епископ осечко-пољски и барањски ХЕРУВИМ
Епископ ваљевски ИСИХИЈЕ
Епископ будимљанско-никшићки МЕТОДИЈЕ
Епископ захумско-херцеговачки ДИМИТРИЈЕ

Умировљени Епископ зворничко-тузлански ВАСИЛИЈЕ
Умировљени Епископ канадски ГЕОРГИЈЕ
Умировљени Епископ средњоевропски КОНСТАНТИН
Умировљени Епископ славонски САВА
Умировљени Епископ милешевски ФИЛАРЕТ
Умировљени Епископ нишки ЈОВАН

Викарни Епископ моравички АНТОНИЈЕ
Викарни Епископ ремезијански СТЕФАН
Викарни Епископ топлички ЈЕРОТЕЈ
Викарни Епископ хвостански ЈУСТИН
Викарни Епископ мохачки ДАМАСКИН
Викарни Епископ марчански САВА
Викарни Епископ хумски ЈОВАН

ОХРИДСКА АРХИЕПИСКОПИЈА:

Архиепископ охридски и Митрополит скопски ЈОВАН

Епископ полошко-кумановски ЈОАКИМ

Епископ брегалнички МАРКО

Викарни епископ стобијски ДАВИД

spc.rs